
Flóðvarnir við Litlu Dalsá á Patreksfirði Ákvörðun um matsskyldu

---

INNGANGUR

Þann 9. október 2013 barst Skipulagsstofnun tilkynning frá Landmótun, f.h. Vesturbyggðar, um fyrirhugaðar flóðvarnir við Litlu Dalsá á Patreksfirði samkvæmt 6. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.b. og lið 11 k í 2. viðauka laganna.

Skipulagsstofnun leitaði álits Vesturbyggðar, Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða, Minjastofnunar Íslands, Umhverfisstofnunar og Veðurstofu Íslands.

Umsagnir bárust frá Vesturbyggð með tölvupósti dags. 25. október 2013, Heilbrigðiseftirliti Vestfjarða með bréfi dags. 25. október 2013, Minjastofnun Íslands með bréfi dags. 23. október 2013, Umhverfisstofnun með bréfi dags. 24. október 2013 og Veðurstofu Íslands með bréfi dags. 22. október 2013. Umsagnir gáfu ekki tilefni til efnislegra viðbragða frá framkvæmdaraðila.

FRAMLÖGÐ GÖGN FRAMKVÆMDARAÐILA

Fyrirhuguð framkvæmd. Í greinargerð framkvæmdaraðila kemur fram að Vesturbyggð vinni að undirbúningi að gerð flóðvarna vegna mögulegra flóða í Litlu Dalsá á Patreksfirði. Um er að ræða flóðvarnir sem verja eiga byggingar sem standa við Aðalstræti 98-100, Aðalstræti 110 og Sigtún. Um er að ræða gerð tveggja leiðigarða, eins smágarðs ásamt fyllingum og skeringum. Byggingar sem eigi að verja séu innan hættusvæðis C samkvæmt samþykktu hættumati fyrir byggðina en eftir aðgerðina muni þær falla undir hættusvæði A og verði staðaráhætta fólks eftir uppbyggingu varnargarða því aldrei meiri en 1,0 af 10.000 á ári á svæðinu.

Fram kemur að gróflega sé áætlað að heildarrúmmál ofangreindra varnargarða verði um 6.300 m³. Gert sé ráð fyrir að efni fáiast við uppgröft og landmótun á svæðinu. Samkvæmt frumhönnun af vörnum sé gert ráð fyrir leiðigarði eða mön sem endi í steiptum vegg næst hótelinu Aðalstræti 100. Hæð þess garðs verði 2,5-3,0 m yfir núverandi landhæð. Leiðigarðurinn liggja ofan við hótélbyggingu þar sem núverandi aðkoma að Bræðraborg sé. Gert sé ráð fyrir nýrri aðkomu að Bræðraborg í gegnum lóð Sigtúns 29-35. Austan til á svæðinu sé gert ráð fyrir lágri mön, um 1-1,5 m yfir núverandi landhæð, auk þess sem land verði lækkað til þess að auka rými svæðisins til að taka við flóðefni. Í tengslum við nýja aðkomu að Bræðraborg verði land mótað og hækkað til þess að verja hús frá hugsanlegu flóði.

Fram kemur að fylgst verði með framvindu gróðurs meðan nýgróður sé að festa rætur og svæðið að laga sig að grenndargróðri. Einnig verði fylgst með hvort hætta sé á jarðvegsrofi á framkvæmdasvæðinu og verði þessi vöktun á vegum Náttúrustofu Vestfjarða í samráði við sveitarfélagið og Umhverfisstofnun. Vegna fornleifa á staðnum þurfi að taka snið í hlaðinn vegg til að kanna eðli og umfang hans áður en framkvæmdir hefjist.

Áhrif á landslag. Fram kemur að varnarvirkin verði nálægt byggðinni og því nokkuð sýnileg. Þau muni breyta ásýnd svæðisins og því sé mjög mikilvægt að við hönnun varnarvirkjanna

verði reynt að draga úr sýnileika þeirra með landmótun. Mikilvægt sé að form varnarvirkja og yfirborð falli sem best að aðliggjandi landslagi.

Áhrif á gróður og fugla. Fram kemur að framkvæmdirnar muni óhjákvæmilega raska gróðri og dýralífi sem fyrir sé á framkvæmdasvæðinu. Taka þurfi mið af aðliggjandi gróðri við uppgræðslu þannig að mannvirkið falli sem best að umhverfi en svæðið sé hins vegar að mestu raskað nema árbakkarnir. Ekki sé vitað til þess að fiskur gangi upp í ána.

ÁLIT UMSAGNARAÐILA OG VIÐBRÖGÐ FRAMKVÆMDARAÐILA

Almennt. Fram kemur í umsögnum Vesturbyggðar, Heilbrigðiseftirlits Vestfjarða, Minjastofnunar Íslands og Veðurstofu Íslands að framkvæmdirnar skuli ekki háðar mati á umhverfisáhrifum. Í umsögn Umhverfisstofnunar kemur fram það álit að fyrirhuguð framkvæmd sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif.

Áhrif á landslag. Umhverfisstofnun bendir á að um tiltölulega lítil mannvirki sé að ræða sem unnt ætti að vera að fella að farvegi Litlu Dalsár þannig að þau verði lítt áberandi. Engin efnistaka verði utan fyrirhugaðs framkvæmdasvæðis og fylgst verði með framvindu gróðurs að framkvæmdum loknum.

Áhrif á menningarminjar. Í umsögn Minjastofnunar Íslands kemur fram að með bréfi til Vesturbyggðar vegna deiliskipulags fyrirhugaðs framkvæmdasvæðis, dags. 6. sept. 2013, hafi Minjastofnun Íslands veitt leyfi til að eftirtaldar fornleifar verði fjarlægðar vegna fyrirhugaðra framkvæmda: Rafstöð ÍS-209334-157-020, rafstöð ÍS-209334-157-021, vegur ÍS-209334-157-022, fjárhús ÍS-209334-157-023, fjárhús? ÍS-209334-157-024 og garðlag ÍS-209334-157-025.

Eins og fram komi í skýrslu Náttúrustofu Vestfjarða, Fornleifakönnun vegna framkvæmda á Geirseyri við Patreksfjörð II, þá hafi skráning á fornleifum miðast við skilgreint deiliskipulagssvæði. Fram kemur að minjar hafi verið sjáanlegar ofan við deiliskipulagsreit en þær hafi ekki verið skráðar. Samkvæmt framlögðum gögnum með tilkynningu framkvæmdaraðila sé gert ráð fyrir að reisa manir ármegin á lóðamörkum húsanna númer 11 til 27 við Sigtún til að verja húsinn á gangi Litlu Dalsár. Ekki sé um miklar framkvæmdir að ræða og ólíklegt að fornleifar sé að finna á þessu svæði.

NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTOFNUNAR

Um er að ræða flóðvarnir vegna mögulegra flóða í Litlu Dalsá á Patreksfirði. Framkvæmdin er tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt 6. gr. og lið 11 k í 2. viðauka í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.b.

Um er að ræða umfangslitla framkvæmd á svæði sem er að mestu leyti raskað af mannavöldum. Leiðigarðarnir verða 2,5 – 3 m háir yfir núverandi landhæð og heildarrúmmál þeirra 6.300 m³. Varnargörðunum er ætlað að verja byggðina gegn mögulegum flóðum í Litlu Dalsá.

Skipulagsstofnun telur að áhrif mannvirkjanna á náttúrufar verði óveruleg og ásýndarbreytingar vegna þeirra minni háttar. Helstu áhrifin verða tímabundið ónæði þar sem búast megi við hávaða og loftmengun á meðan framkvæmdir standa yfir auk þess sem yfirbragð svæðisins beggja vegna árinna, þar sem efni verður tekið, mun breytast tímabundið vegna raskisins. Vönduð landmótun er þó líkleg til að draga úr þessum neikvæðu áhrifum með tímanum.

Í samræmi við 6. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.b. hefur Skipulagsstofnun farið yfir þau gögn sem lögð voru fram af hálfu Landmótunar, f.h. Vesturbyggðar, við tilkynningu og umsagnir. Á grundvelli þessara gagna er það niðurstaða Skipulagsstofnunar að flóðvarnir við Litlu Dalsá, Patreksfirði séu ekki líklegar til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif og skuli því ekki háðar mati á umhverfisáhrifum. Skipulagsstofnun byggir niðurstöðu sína á viðmiðunum í 3. viðauka við lög um mat á umhverfisáhrifum þar sem hvorki umfang framkvæmda, staðsetning þeirra né eiginleikar eru þess eðlis að þær séu líklegar til að hafa í för með sér umtalsverð neikvæð umhverfisáhrif.

Skipulagsstofnun vekur athygli á að framkvæmdin er háð framkvæmdaleyfi Vesturbyggðar skv. 13. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, sbr. reglugerð um framkvæmdaleyfi nr. 722/2012. Áður en framkvæmdaleyfi er veitt þarf að liggja fyrir að áformin séu í samræmi við deiliskipulag svæðisins.

Samkvæmt 14. gr. laga nr. 106/2000 m.s.b. má kæra ákvörðun Skipulagsstofnunar til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála. Kærufrestur er til 2. desember 2013.

Jakob Gunnarsson

Sigurður Ásbjörnsson

Skipulagsstofnun